

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-umik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 17. март 2011. године

Бројеви предмета: 33/10, Милос СЕЈАТ и остали („Електрокосмет”); 34/10, Томислав МИЛИЋЕВИЋ и остали („Синдикат ЈППК Косово Обилић”); и 35/10, Радојко ГАЈИЋ и остали („ЈП Термоелектране Обилић”)

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 17. марта 2011. године, уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
гђе Аниле ПРЕМТИ, заменика извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменућу жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалиоци у сва три случаја (6.559 појединачних жалби, од којих 961 жалба у случају бр. 33/10, Милос Сејат и остали („Електрокосмет”), 3.711 жалба у случају бр. 34/10, Томислав Милићевић и остали („Синдикат ЈППК Косово Обилић”), и 1.887 жалби у случају бр. 35/10, Радојко Гајић и остали („ЈП Термоелектране Обилић”), уложене су пред Комисијом 30. марта 2010. и уписане истог дана. Жалиоце пред Комисијом заступају њихови раднички синдикати. Обрасци за жалбе су исти за све жалиоце.
2. Три случаја су спојена 9. августа 2010., сходно правилу 20 Пословника Комисије.

3. 13. августа 2010. године, Комисија је проследила предмете Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета.
4. СПГС је доставио свој одговор 27. августа 2010.
5. Дана 15. септембра 2010., Комисија је послала писмо заступницима жалилаца позивајући их да поднесу своје примедбе на УНМИК-ова запажања.
6. Они су одговорили са три идентична сета примедби у писмима од 20. октобра 2010. године.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

7. Прама наводима жалилаца, чињенице у овим случајевима могу се сажети на следећи начин:
8. Жалиоци су етнички Срби и мали број других лица неалбанске националности, бивших радника три јавна предузећа на Косову која се баве рударством и производњом и дистрибуцијом електричне енергије.
9. У лето 1999. године, они су избачени са својих радних места (и многи од њих из својих кућа) и спречени су да се врате.
10. Нико од њих није добио обавештење о било каквој званичној одлуци или неки други документ у вези са отпуштањем. Као резултат, они никада нису покренули поступак у вези са запослењем, предвиђен важећим законом.
11. Током година, раднички синдикати који су заступали жалиоце обратили су се бројним организацијама, институцијама и званичницима на Косову и ван њега, тражећи заштиту својих чланова и обнову њиховог права на рад. Такође су се обратили СПГС-у у току 1999., 2000. и 2006. године, али без резултата. Покушаји појединачних жалилаца да се врате на своја радна места на Косову ометени су, а колективни повратак је било немогуће остварити. Једина понуда током њихових састанака са разним властима на Косову била је да би требало да аплицирају за послове како би започели нови радни однос.

III. ЖАЛБЕ

12. Жалиоци наводе да је, као резултат њиховог отпуштања и накнадне немогућности да им се омогући повратак на претходна радна места, нарушено њихово право на рад и да су били жртве дискриминације. Они се позивају на чланове 7 и 23 Универзалне декларације о људским правима (УДЈП) и члан 6 § 1 Међународног споразума о економским, социјалним и културним правима (МЕСКП).
13. Жалиоци такође наводе да је нарушавање њиховог права на приступ суду резултат немогућности да добију одштету путем судског поступка услед непостојања било какве званичне одлуке о отпуштању. Они се позивају на члан 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЈП) као и члан 13 из ЕКЈП.

IV. ПРАВО

14. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
15. У својим коментарима на прихватљивост жалби, СПГС тврди да оне нису прихватљиве пошто не задовољавају критеријуме из члана 3.1 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12. Он тврди да, у суштини, жалиоци изгледа заснивају своје наводе, наиме, да је УНМИК извршио кршење њиховог права на рад и права да буду слободни од дискриминације по следећем основу: (а) недостатак сигурног окружења након јуна 1999. године које би омогућило запосленима да се врате на посао; (б) немогућност да уживају своја права у складу са важећим законом о раду; и (в) пракса дискриминаторног запошљавања. СПГС затим детаљно расправља о правним питањима и питањима прихватљивости у вези са сваким од ова три основа. У вези са недостатком сигурног окружења након 1999. године, СПГС се позива на извештаје Генералног секретара Уједињених нација о УНМИК-у, који су поднети Савету безбедности у току 2005. године (С/2005/88 од 14. фебруара 2005. и С/2005/335 од 23. маја 2005.). Према наводима СПГС-а ови извештаји одражавају побољшану сигурност на терену за мањинске заједнице. До 23. априла 2005. године, што представља датум почетка правне надлежности Комисије, постојало је довољно сигурно окружење у коме су запослени могли да се јаве на посао и након тог датума није дошло до околности које би спречиле жалиоце да се јаве на посао. У вези са немогућношћу радника да уживају своја права у складу са важећим законом о раду, СПГС тврди да уколико би радници покушали да оду на посао, али су у немогућности да остваре своје право, или уколико би се учинили други покушаји да обавесте послодавца о својој намери да се врате на посао, или уколико не би добили одговор на своје захтеве да се оправда *de facto* прекид њиховог радног односа, онда су они могли да представе случај компетентном суду због неправедног престанка њиховог радног односа. У овом контексту, пошто је КЕК предузеће које потпада под управу КПА, у складу са УНМИК-овом Уредбом бр. 2002/12, сви захтеви против КЕК-а због неправедног престанка радног односа или отпуштања би требало да буду предати Посебној комори Врховног суда Косова за питања која се односе на Косовску повереничку агенцију (Посебна комора). Међутим, то никада није учињено. Најзад, по питању навода везаних за праксу упошљавања на дискриминаторној основи, прво Административно одељење рада и запошљавања, а затим и Министарство рада и социјалне политике били су, између осталог, одговорни за имплементацију политике рада и запошљавања којом се осигурава недискриминација. Уредбе УНМИК-а и остали закони на Косову такође забрањују све врсте дискриминације. Штавише, слично наводима који се тичу незаконитог престанка радног односа или отпуштања, жалиоци су могли да Посебној комори поднесу захтев против КЕК-а везан за праксу упошљавања на дискриминаторној основи.
16. У свом одговору на примедбе СПГС-а, жалиоци истичу да се држе онога што су изјавили у својим првобитним жалбама. Они понављају да су континуирано покушавали да се врате на своја пређашња радна места и са разним косовским властима су одржали бројне састанке са овим циљем. Међутим, једина могућа опција која им је била понуђена током ових састанака била је да се пријављују за посао како би започели нови радни однос, али жалиоци су заправо тражили да се врате на своја пређашња радна места. Тако су њихови напори, како појединачни тако и преко радничких синдиката, остали без резултата.

17. Ипак, упркос очигледно важним питањима покренутим у случајевима и обиму наводних кршења, Комисија прво мора да се увери да је компетентна *ratione temporis* да решава жалбе.

Отпуштање са посла

18. Комисија сматра да утолико што се жалиоци жале на наводно отпуштање, може постојати одређена несигурност по питању тачног времена када је до тога дошло, пошто није било званичне одлуке од стране њиховог послодавца. Међутим, жалиоци цитирају представника КЕК-а који је изјавио да се, на основу постојећег закона, радник који је неоправдано био одсутан са посла у току пет узастопних дана може уклонити са посла, и да је послодавац чекао до септембра 1999. године да сматра да су запослени напустили посао. Тренутак престанка радног односа жалилаца би, стога, требало да буде у том месецу.

19. Комисија подсећа да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има правну надлежност једино над „жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло не пре 23. априла 2005. или су произишле из чињеница насталих пре овог датума, при чему су поменуте чињенице проузроковале континуирано кршење људских права“.

20. Супротно ономе што жалиоци тврде, Комисија сматра да је њихово отпуштање било тренутни чин који не покреће могућу континуирану ситуацију (видети Европски суд за људска права (ЕСЈП), *Јовановић*, бр. 59109/00, одлука од 28. фебруара 2002.; упоредити у истом смислу, у односу на престанак споразума о закупу, ЕСЈП (Велико веће) *Блечич против Хрватске*, пресуда од 8. марта 2006., *ЕКЈП*, 2006-III, § 86), у односу на оштећење и уништавање имовине, ХРАП, *Лајовић*, бр. 09/08, одлука од 16. јула 2008., § 7; ХРАП, *Милка Зивковић*, бр. 29/08, одлука од 26. новембра 2010., § 28).

21. Следи да овај део жалбе лежи ван оквира правне надлежности Комисије *ratione temporis*.

Пропуст да се жалиоцима омогући повратак на пређашња радна места и њихова немогућност да добију одштету путем судског поступка.

22. Жалиоци се такође жале на чињеницу да су, нарочито због накнадних практиковања КЕК-а да запошљава на дискриминаторној основи, пропали сви напори учињени од стране њихових радничких синдиката да српским радницима омогуће повратак на пређашња радна места као и њихови појединачни напори да се врате на своја радна места. Заправо, такви напори су изгледа тесно повезани са престанком њиховог радног односа током 1999. године, пошто су на састанцима са разним властима на Косову жалиоци путем својих представника тражили само повратак на своја претходна запослења и радна места. Они су одбили другу опцију која им је понуђена, наиме да аплицирају за нове послове како би добили запослење. Стога се ови напори не могу одвојити од њиховог првобитног престанка радног односа. Или, како је Европски суд за људска права објавио у складу са својом правном надлежношћу под ЕКЈП: „... привремена правна надлежност Суда треба да се утврди у односу на чињенице које узрокују наводни конфликт. Због накнадне немогућности да се правним леком реши, овај конфликт је немогуће вратити под

оквира привремене правне надлежности Суда“ (ЕСЈП (Велико веће), *Блечич против Хрватске*, цитирано изнад, *ЕКЈП*, 2006-III, при § 77).

23. Исти закључак се односи на навод да је било немогуће да жалиоци добију одштету путем судског поступка, наводно услед недостатка званичне одлуке о отпуштању.
24. Следи да ови делови жалбе такође леже ван оквира правне надлежности Комисије *ratione temporis*.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБЕ НЕПРИХВАТЉИВИМ.

Анила ПРЕМТИ
Заменик извршног службеника

Марек НОВИЦКИ
Председавајући